

SEKANINA v. AVSTRIJA

(Eur. Court H.R., 25.8.1993, Series A no. 266-A)

Karl Sekanina je avstrijski državljan in živi na Dunaju.

Policija ga je 1. avgusta 1985 aretirala, ker je utemeljeno sumila, da je umoril svojo ženo. Gospa Sekanina je dne 4. julija 1985 padla z okna v petem nadstropju svojega stanovanja v Linzu.

Policija je pritožnika zaslišala dan po odvzemu prostosti in ga je nato odpeljala v pripor, kjer je po večkratnem podaljšanju odredbe ostal do 30. julija 1986. Pritožbeno sodišče Linza je pripor nazadnje podaljšalo dne 30. aprila 1986. V skladu z zakonodajo je odločilo, da je pritožnik lahko v priporu največ eno leto. Pritožnik je bil razen umora svoje žene obtožen tudi zaradi groženj sopriporniku, ki so se nanašale na nekatere izjave glede umora njegove žene [...]

Prvostopenjsko sodišče [Geschworenengericht], ki je organizacijsko del Deželnega sodišča v Linzu [Landesgericht] ga je 30. julija 1986 oprostilo obeh obtožb. Porota je prvo obtožbo zavrnila s sedmimi glasovi proti nemu, drugo obtožbo pa soglasno.

Izrek se je glasil:

„Karl Leopold Sekanina je v skladu s 3. odstavkom člena 259 Zakona o kazenskem postopku oproščen obtožb, da je:

(1) 4. julija 1985 namerno ubil svojo ženo Marijo Sekanina tako, da jo je zadel s plastičnim šopkom rož, zaradi česar je padla z okna petega nadstropja približno 16,5 metra globoko in je pri tem utrpela smrtne poškodbe; in

(2) v začetku avgusta 1985 Egonu Wergerju zagrozil s smrtjo tako, da je rekel, da bo sopripornike, ko bodo izpuščeni na prostost, poiskal in ubil, če ga bo Werger pustil na cedilu in pred sodiščem povedal nekaj podrobnosti glede dogodkov z dne 4. julija 1985.

Porota je svojo odločitev obrazložila takole:

„Za obsodbo Sekanine ni trdnih dokazov. Profesor Kaiser v izvedenskem mnenju navaja, da bi mu gospa Sekanina lahko rekla morilec. Izjave posameznih prič se nam ne zdijo zanesljive.”

Za drugo obtožbo je zapisala, da so trije sopriporniki zanikali, da bi slišali resne grožnje z umorom.

Pritožnik je bil nato takoj izpuščen in tožilstvo se ni pritožilo proti sodbi.

Pritožnik je naslednji dan vložil na Pokrajinsko sodišče Linza odškodninski zahtevek zaradi neutemeljenega odvzema prostosti in zaradi izgubljenega zaslužka.

Tožilstvo je 4. novembra 1986 podalo mnenje, da je zahtevana odškodnina previsoka, zahtevek pa neutemeljen, ker ne izpolnjuje pogojev za odškodnino.

Pokrajinsko sodišče v Linzu mu je 12. decembra 1986 povrnilo stroške obrambe. [...]

10. decembra pa je odškodninski zahtevek zavrnilo.

V obrazložitvi je zapisalo:

„Zahtevek na podlagi poglavja 2(1)(b) Zakona o odškodninskih zahtevkih v kazenskem postopku iz leta 1969 vsebuje pogoj, da pritožnik ne sme biti sumljiv glede na obtožbe v kazenskem postopku. Oseba, ki je bila v priporu je nedolžna le, če so vse sumljive okoliščine obširno obrazložene tako, da ni več nikakršne podlage za sum v obdolženčevo krivdo.

Vsi tožilčevi dokazi skupaj pa ne opravičujejo takega zaključka. Utemeljen sum, da je Sekanina storil očitano kaznivo dejanje še vedno obstaja in se kaže v njegovih številnih in ponavljajočih se grožnjah, agresivnem in nasilnem vedenju, njegovem očitnem zadovoljstvu ob ženini smrti, načinu na katerega je nesrečni dogodek opisal sopriporniku, različnih verzijah poteka istega dogodka, dejstvu, da je bil v resnih finančnih težavah, neuspešnih poskusih, da bi dobil varstvo za svoja dva otroka, kar ga je pripeljalo do agresivnega vedenja in upanju, da bo lahko vnovčil ženino polico o življenjskem zavarovanju. Glasovanje porotnikov kaže, da so ga oprostili le zaradi načela v dvomu v korist obdolženca.”

Prizivno sodišče Linza je 25. februarja 1987 potrdila odločbo. Zavrnilo je navedbo, da je poglavje 2(1)(b) Zakona protustavno in v nasprotju z 2. odstavkom 6. člena EKČP, ker oprostitev zahteva odsotnost vsakršnega suma.

Postopek pred Komisijo

Sekanina se je 21. aprila 1987 pritožil na Komisijo. V pritožbi je navedel kršitve povezane z 2. odstavkom 6. člena EKČP, ker so avstrijska sodišča zavrnila njegov odškodninski zahtevek zaradi neutemeljenega odvzema prostosti in pri tem trdila, da je še vedno sumljiv kljub dejstvu, da je bil pravnomočno oproščen.

Komisija je 20. maja 1992 ocenila, da je podana kršitev 2. odstavka 6. člena EKČP (osemnajst glasov proti nemu).

Postopek pred Sodiščem

[...]

Sodišče je ocenilo, da je situacija zelo podobna tisti v primeru Lutz, Englert in Nolkenbockhoff v. Nemčija, ker gre za odločitev o odškodninskem zahtevku, ki ga je sodišče zavrnilo, ker je kljub pravnomočno zaključenem postopku še vedno obstajal sum o krivdi, pa čeprav tožilec dejanja pritožniku ni dokazal [...]

Višje sodišče v Linzu je zahtevek pritožnika zavrnilo in je v odločbi povzelo iste razloge kot prvostopenjsko sodišče. Ocenilo je, da obstajajo okoliščine, ki kažejo na pritožnikovo krivdo. Dokazi lahko še vedno deloma potrjujejo pritožnikovo krivdo in porota ga je oprostila samo zaradi načela v dvomu v korist obdolženca.

Višje sodišče Linza pa je navedlo tudi druge razloge. Ocenilo je, da sporno poglavje avstrijskega zakona ne nasprotuje avstrijski Ustavi niti 2. odstavku 6. člena EKČP. V tem smislu ni bilo vezano na odločitev nižjega sodišča. Pri tem se je sklicevalo na svojo odločitev z dne 30. aprila 1986, ko je pritožniku podaljšalo pripor na eno leto. Pri tem je imelo v mislih težo obtožb proti pritožniku. Navedlo je množico obremenilnih dokazov, ki jih obramba v postopku ni uspela izpodbiti, in po proučitvi izjav prič je zapisalo: „Porota je ocenila, da sam sum ne zadošča za izrek obsodilne sodbe; toda sum še vedno obstaja.”

Te navedbe so - brez oprostilne sodbe in porotinih navedb - povzročale dvom v pritožnikovo nedolžnost kot tudi v zakonitost postopka pred sodiščem prve stopnje. Zaradi navedb v prvostopenjski sodbi so pritožnika vsa kasnejša sodišča štela za krivega. Vprašanje krivde je relevantno le toliko časa, dokler sodišče v zadevi pravnomočno ne odloči. Zato so pomisleki o krivdi po pravnomočni oprostilni sodbi nedopustni. Odločitev Pokrajinskega sodišča v Linzu in Prizivnega sodišča v Linzu je v nasprotju z 2. odstavkom 6. člena EKČP.

Sodišče je zato

1. soglasno odločilo, da je podana kršitev 2. odstavka 6. člena EKČP

[...]